

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS BESLUT 2006/1720/EG**av den 15 november 2006****om inrättande av ett handlingsprogram för livslångt lärande**

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
BESLUTAT FÖLJANDE

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska
gemenskapen, särskilt artiklarna 149.4 och 150.4,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kom-
mitténs yttrande ⁽¹⁾,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾, och

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Genom rådets beslut 1999/382/EG ⁽⁴⁾ inrättades den andra etappen av gemenskapens åtgärdsprogram för yrkesutbildning "Leonardo da Vinci".
- (2) Genom Europaparlamentets och rådets beslut nr 253/2000/EG ⁽⁵⁾ inrättades den andra etappen av gemenskapens åtgärdsprogram för utbildning "Sokrates".
- (3) Genom Europaparlamentets och rådets beslut nr 2318/2003/EG ⁽⁶⁾ inrättades ett flerårigt program för en effektiv integrering av informations- och kommunikationsteknik (IKT) i de europeiska utbildningssystemen (eLearning-programmet).
- (4) Genom Europaparlamentets och rådets beslut nr 791/2004/EG ⁽⁷⁾ inrättades ett handlingsprogram för gemenskapen för att främja organ verksamma på europeisk nivå inom utbildningsområdet och för att stödja särskilda insatser på samma område.
- (5) Genom Europaparlamentets och rådets beslut nr 2241/2004/EG ⁽⁸⁾ inrättades en enhetlig ram för tydlighet i kvalifikationer och meriter (Europass).
- (6) Genom Europaparlamentets och rådets beslut nr 2317/2003/EG ⁽⁹⁾ inrättades ett program för att höja kvaliteten i

den högre utbildningen och främja interkulturell förståelse genom samarbete med tredjeländ (Erasmus Mundus) (2004 till 2008).

- (7) I Bolognaförklaringen som undertecknades den 19 juni 1999 av utbildningsministrarna från 29 europeiska länder fastställdes en mellanstatlig process för att senast 2010 inrätta ett "europeiskt område för högre utbildning", vilket fordrar stöd på gemenskapsnivå.
- (8) Europeiska rådet i Lissabon den 23 och 24 mars 2000 fastställde ett strategiskt mål för Europeiska unionen, nämligen att bli världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi, med möjlighet till hållbar ekonomisk tillväxt med fler och bättre arbetstillfällen och en högre grad av social sammanhållning, och rådet (utbildning) uppmanades att allmänt dryfta utbildningssystemen med fokusering på gemensamma intressen och prioriteringar, med respekt för nationell mångfald.
- (9) Ett avancerat kunskapssamhälle är nyckeln till högre tillväxt och ökad sysselsättning. Utbildning är en viktig prioritering för Europeiska unionen för att uppnå Lissabonmålen.
- (10) Rådet antog den 12 februari 2001 en rapport om utbildningssystemens konkreta framtidsmål. Den 14 juni 2002 antog rådet ett detaljerat arbetsprogram om uppföljningen av dessa mål, vilket fordrar stöd på gemenskapsnivå.
- (11) Europeiska rådet i Göteborg den 15 och 16 juni 2001 enades om en strategi för hållbar utveckling, och en miljödimension fogades till Lissabonprocessen för sysselsättning, ekonomisk reform och social sammanhållning.
- (12) Europeiska rådet i Barcelona den 15 och 16 mars 2002 fastställde målet att senast 2010 göra Europeiska unionens utbildningssystem till en kvalitetsreferens för hela världen, och man efterlyste insatser för att förbättra grundläggande kompetens, i synnerhet genom undervisning i minst två främmande språk från mycket tidig ålder.

⁽¹⁾ EUT C 221, 8.9.2005, s. 134.

⁽²⁾ EUT C 164, 5.7.2005, s. 59.

⁽³⁾ Europaparlamentets yttrande avgivet den 25 oktober 2005 (ännu ej offentliggjort i EUT), rådets gemensamma ståndpunkt avgiven den 24 juli 2006 (EUT C 251 E, 17.10.2006, s. 37), Europaparlamentets ståndpunkt avgiven den 25 oktober 2006 (ännu ej offentliggjord i EUT).

⁽⁴⁾ EGT L 146, 11.6.1999, s. 33. Beslutet senast ändrat genom förordning (EG) nr 885/2004 (EUT L 168, 1.5.2004, s. 1).

⁽⁵⁾ EGT L 28, 3.2.2000, s. 1. Beslutet senast ändrat genom förordning (EG) nr 885/2004.

⁽⁶⁾ EUT L 345, 31.12.2003, s. 9.

⁽⁷⁾ EUT L 138, 30.4.2004, s. 31.

⁽⁸⁾ EUT L 390, 31.12.2004, s. 6.

⁽⁹⁾ EUT L 345, 31.12.2003, s. 1.

- (13) I kommissionens meddelande och rådets resolution av den 27 juni 2002 ⁽¹⁾ om livslångt lärande står det att livslångt lärande bör främjas via insatser och åtgärder som utarbetas inom ramen för gemenskapsprogram på området.
- (14) Genom rådets resolution av den 19 december 2002 ⁽²⁾ fastställdes en process för utökat europeiskt samarbete inom yrkesutbildning, vilken fordrar stöd på gemenskapsnivå. I Köpenhamnsförklaringen som utbildningsministrarna i 31 europeiska länder enades om den 30 november 2002 kopplades arbetsmarknadens parter och kandidatländerna till denna process.
- (15) I kommissionens meddelande om en handlingsplan för kompetens och rörlighet noteras det ständiga behovet av insatser på europeisk nivå för att förbättra erkännandet av meriter inom allmän och yrkesinriktad utbildning.
- (16) I kommissionens meddelande om en handlingsplan för att främja språkinläring och språklig mångfald fastställs insatser som skall genomföras på europeisk nivå under åren 2004-2006 och som kräver uppföljning.
- (17) Gemenskapens insatser på utbildningsområdet bör prioritera och främja språkundervisning och språkinläring samt språklig mångfald. Språkundervisning och språkinläring är av särskild betydelse i angränsande medlemsstater.
- (18) Halvtidsrapporterna med utvärdering av de aktuella programmen Sokrates och Leonardo da Vinci samt det offentliga samrådet om gemenskapens framtida verksamhet på utbildningsområdet visade att det finns ett betydande och på vissa punkter allt större behov av fortsatt samarbete och utbytesverksamhet inom detta område på europeisk nivå. Rapporterna underströk vikten av en närmare koppling mellan gemenskapens program och utvecklingen av utbildningspolitiken, framförde önskemålet att gemenskapens verksamhet skulle struktureras på ett sätt som bättre motsvarar modellen med livslångt lärande och efterlyste enklare, mer användarvänliga och mer flexibla metoder.
- (19) I enlighet med principen om sund ekonomisk förvaltning kan genomförandet av programmet förenklas genom finansiering med ett standardbelopp antingen när det gäller stöd till programdeltagare eller gemenskapsstöd till de strukturer som inrättas på nationell nivå för att förvalta programmet.
- (20) Att integrera gemenskapens stöd till gränsöverskridande samarbete och utbytesverksamhet på utbildningsområdet i ett enda program skulle ge betydande fördelar och möjliggöra bättre samverkan mellan de olika verksamhetsområdena, större kapacitet att stödja utvecklingen av livslångt lärande, samt mer konsekventa, enhetliga och effektiva administrationssätt. Ett enda program skulle dessutom främja ett samarbete mellan olika utbildningsnivåer.
- (21) Ett program för livslångt lärande bör därför inrättas för att genom livslångt lärande bidra till utvecklingen av Europeiska unionen som ett avancerat kunskapssamhälle med hållbar ekonomisk utveckling, fler och bättre arbetstillfällen samt större social sammanhållning.
- (22) Med hänsyn till särdragen i sektorerna för skolor, högre utbildning, yrkesutbildning och vuxenutbildning, vilka leder till att gemenskapens insatser måste grundas på mål, typer av insatser och organisatoriska strukturer som är skraddarsydda för dem, är det lämpligt att inom ramen för programmet för livslångt lärande bibehålla enskilda program som riktar sig till var och en av dessa fyra sektorer, alltmedan enhetligheten och det som är gemensamt för dem maximeras.
- (23) I sitt meddelande "Bygga en gemensam framtid – Politiska utmaningar och budgetmedel i ett utvidgat EU 2007–2013" angav kommissionen en rad kvantifierade mål som skall uppnås genom den nya omgången av gemenskapens utbildningsprogram, vilka kräver en betydande ökning i volymen av insatser inom utbyte och partnerskap.
- (24) Med tanke på de påvisade positiva effekterna av rörlighet över gränserna både för individer och för utbildningssystem, den omfattande efterfrågan på rörlighet inom alla sektorer som inte kunnat uppfyllas, och vikten av denna verksamhet mot bakgrund av Lissabonmålen, är det nödvändigt att avsevärt öka omfattningen av stöd till rörlighet över gränserna i de fyra delprogrammen för de olika sektorerna.
- (25) I syfte att bättre täcka de verkliga extrakostnaderna för studenter som studerar utomlands bör utbytesstipendiet bibehållas på i genomsnitt 200 EUR per månad i reala termer så länge programmet pågår.
- (26) Mer bör göras för behoven av rörlighet bland enskilda gymnasieelever och enskilda vuxenstuderande, som hittills inte täckts av gemenskapsprogram, genom att införa en ny typ av rörlighetsinsatser i programmen Comenius och Grundtvig. De möjligheter som rörlighet för enskilda lärare skapar för utvecklingen av långsiktigt samarbete mellan skolor i angränsande regioner bör också utnyttjas bättre.

⁽¹⁾ EGT C 163, 9.7.2002, s. 1.

⁽²⁾ EUT C 13, 18.1.2003, s. 2.

- (27) Små och medelstora företag spelar en viktig roll i Europas ekonomi. Hittills har emellertid sådana företag i liten utsträckning deltagit i programmet Leonardo da Vinci. Åtgärder bör vidtas för att höja gemenskapsåtgärdernas attraktionskraft för små och medelstora företag, framför allt genom att öka möjligheterna till rörlighet för lärlingar. Det bör anordnas lämpliga arrangemang, liknande dem som finns i Erasmusprogrammet, för erkännande av resultaten av sådan rörlighet.
- (28) Mot bakgrund av de särskilda utbildningssvårigheterna för barn till arbetstagare utan fast arbetsplats och till mobila arbetstagare i Europa bör de möjligheter som programmet Comenius ger utnyttjas till fullo för att stödja gränsöverskridande verksamheter som är inriktade på deras behov.
- (29) En ökad rörlighet inom hela Europa bör åtföljas av ständigt högre normer.
- (30) För att möta det ökade behovet av att stödja sådan verksamhet på europeisk nivå som skall uppfylla dessa mål för utbildningspolitiken, tillhandahålla ett sätt att stödja verksamhet över sektorsgränserna inom språk och IKT samt stärka spridningen och utnyttjandet av programmets resultat, är det lämpligt att komplettera de fyra programmen för de olika sektorerna med ett övergripande program.
- (31) För att möta det tilltagande behovet av kunskap och dialog om den europeiska integrationsprocessen och dess utveckling är det viktigt att främja högsta kvalitet inom undervisning, forskning och analyser på detta område genom att stödja högskolor som specialiserar sig på studier av den europeiska integrationsprocessen, europeiska sammanslutningar inom allmän och yrkesinriktad utbildning och Jean Monnet-insatsen.
- (32) Det är nödvändigt att skapa tillräcklig flexibilitet i detta beslut så att lämpliga justeringar kan göras i åtgärderna inom programmet för livslångt lärande för att möta ändrade behov under tiden 2007-2013, och undvika de alltför detaljerade bestämmelserna under de tidigare etapperna i programmen Sokrates och Leonardo da Vinci.
- (33) I all sin verksamhet bör gemenskapen sträva efter att undanröja bristande jämställdhet mellan kvinnor och män och främja jämställdhet mellan dem, enligt artikel 3.2 i fördraget.
- (34) Enligt artikel 151 i fördraget bör gemenskapen beakta de kulturella aspekterna då den handlar enligt andra bestämmelser i fördraget, särskilt för att respektera och främja sin kulturella mångfald. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt samverkan mellan kultur och utbildning. Även den interkulturella dialogen bör främjas.
- (35) Det finns ett behov av att främja ett aktivt medborgarskap och respekten för mänskliga rättigheter och demokrati samt att intensifiera kampen mot alla former av utslagning, inbegripet rasism och främlingsfientlighet.
- (36) Det finns ett behov av att bredda tillträdet för missgynnade grupper och aktivt ta itu med de särskilda inlärningsbehoven hos personer med funktionshinder vid genomförandet av alla delar av programmet, bland annat genom högre bidrag för att spegla de extra kostnader som funktionshindrade deltagare medför samt stöd till inlärnin och användning av teckenspråk och punktskrift.
- (37) Man bör notera resultaten av Europeiska året för utbildning genom idrott (2004) och de potentiella utbildningsfördelar med samarbete mellan utbildningsanstalter och idrottsorganisationer som lyftes fram inom ramen för detta.
- (38) De kandidatländer för anslutning till Europeiska unionen samt de Eftaländer som ingår i EES får delta i gemenskapens program i enlighet med avtal som skall upprättas mellan gemenskapen och dessa länder.
- (39) Europeiska rådet i Thessaloniki den 19 och 20 juni 2003 godkände rådets slutsatser av den 16 juni 2003 angående västra Balkan, inbegripet bilagan med titeln "Thessaloniki-agendan för västra Balkan: i riktning mot en europeisk integration", där man föreskriver att gemenskapens program bör öppnas för de länder som deltar i stabiliserings- och associeringsprocessen på grundval av ramavtal som skall upprättas mellan gemenskapen och dessa länder.
- (40) Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet har uttryckt sin avsikt att inleda förhandlingar för att sluta avtal på områden av gemensamt intresse, till exempel gemenskapens program för utbildning och ungdomsfrågor.
- (41) Programmet för livslångt lärande bör regelbundet övervakas och utvärderas i samarbete mellan kommissionen och medlemsstaterna, så att man kan göra anpassningar, i synnerhet vad gäller prioriteringar för åtgärdernas genomförande. Utvärderingen bör inbegripa en extern utvärdering genomförd av oberoende och opartiska organ.
- (42) I sin resolution av den 28 februari 2002 om genomförandet av Sokratesprogrammet ⁽¹⁾ påpekade Europaparlamentet de oproportionerligt tunga administrativa förfarandena för dem som sökte stipendier under programets andra etapp.

⁽¹⁾ EGT C 293 E, 28.11.2002, s. 103.

(43) Rådets förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 av den 25 juni 2002 med budgetförordning för Europeiska gemenskapernas allmänna budget ⁽¹⁾ samt kommissionens förordning (EG, Euratom) nr 2342/2002 av den 23 december 2002 om genomförandebestämmelser för rådets förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 ⁽²⁾, som skyddar gemenskapens ekonomiska intressen, måste tillämpas med beaktande av principerna om enkelhet och konsekvens i valet av budgetinstrument, en begränsning av antalet fall där kommissionen behåller direkt ansvar för genomförandet och administrationen, och den nödvändiga proportionaliteten mellan mängden resurser och den administrativa bördan i samband med användningen av dessa.

(44) För att programmet framgångsrikt skall kunna genomföras är det mycket viktigt att ansökningsförfarandena radikalt förenklas. Administrations- och redovisningskraven bör stå i proportion till bidragets storlek.

(45) Lämpliga åtgärder bör också vidtas för att förebygga oegentligheter och bedrägerier, och nödvändiga åtgärder bör vidtas för att kräva tillbaka belopp som förlorats, betalats ut på felaktiga grunder eller använts på ett felaktigt sätt.

(46) Det är lämpligt att säkerställa ett korrekt slutförande av programmet för livslångt lärande, särskilt när det gäller fleråriga arrangemang för förvaltningen av programmet som fortsätter att löpa, exempelvis finansiering av tekniskt och administrativt stöd. Från och med den 1 januari 2014 bör det tekniska och administrativa stödet vid behov säkerställa handläggningen av den verksamhet som ännu inte har avslutats i slutet av 2013, inbegripet övervakning och revision.

(47) Eftersom målet för detta beslut, dvs. det europeiska samarbetets bidrag till utbildning av hög kvalitet, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, då det krävs multilaterala partnerskap, rörlighet över gränserna och informationsutbyte i hela gemenskapen, och de nödvändiga insatserna och åtgärderna bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, får gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta beslut inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

(48) I detta beslut fastställs för hela den tid programmet pågår en finansieringsram som skall utgöra den särskilda referensen för budgetmyndigheten under det årliga budgetförfarandet enligt punkt 37 i det interinstitutionella avtalet av den 17 maj

2006 mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen om budgetdisciplin och sund ekonomisk förvaltning ⁽³⁾.

(49) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra detta beslut bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter ⁽⁴⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

KAPITEL I

Programmet för livslångt lärande

Artikel 1

Inrättande av programmet för livslångt lärande

1. Genom detta beslut inrättas ett program för gemenskapens verksamhet på området för livslångt lärande (nedan kallat "programmet för livslångt lärande").

2. Det allmänna målet för programmet för livslångt lärande är att ett livslångt lärande skall bidra till gemenskapens utveckling mot ett avancerat kunskapsbaserat samhälle med hållbar ekonomisk utveckling, fler och bättre arbetstillfällen och bättre social sammanhållning, samtidigt som ett gott miljöskydd för kommande generationer säkerställs. I synnerhet syftar det till att främja utbyte, samarbete och rörlighet mellan utbildningssystemen i gemenskapen, så att de görs till en kvalitetsreferens för hela världen.

3. Programmet för livslångt lärande skall ha följande särskilda mål:

- Att bidra till utvecklingen av livslångt lärande av hög kvalitet och främja hög prestanda, innovation och en europeisk dimension i system och praxis på området.
- Att stödja inrättandet av ett europeiskt område för livslångt lärande.
- Att bidra till att göra de möjligheter till livslångt lärande som finns i medlemsstaterna bättre, mer attraktiva och mer tillgängliga.
- Att öka det livslånga lärandets bidrag till social sammanhållning, aktivt medborgarskap, interkulturell dialog, jämställdhet och självförverkligande.
- Att bidra till att främja kreativitet, konkurrenskraft, anställbarhet och växande företagande.

⁽¹⁾ EGT L 248, 16.9.2002, s. 1.

⁽²⁾ EGT L 357, 31.12.2002, s. 1. Förordningen senast ändrad genom förordning (EG, Euratom) nr 1248/2006 (EUT L 227, 19.8.2006, s. 3).

⁽³⁾ EUT C 139, 14.6.2006, s. 1.

⁽⁴⁾ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23. Beslutet senast ändrat genom beslut 2006/512/EG (EUT L 200, 22.7.2006, s. 11).

- f) Att bidra till att personer i alla åldrar i större utsträckning deltar i livslångt lärande, även personer med särskilda behov och mindre gynnade grupper, oavsett deras socio-ekonomiska bakgrund.
- g) Att främja språkinläring och språklig mångfald.
- h) Att stödja utvecklingen av innovativt innehåll, tjänster, pedagogik och praktik för livslångt lärande, grundat på informations- och kommunikationsteknik.
- i) Att stärka det livslånga lärandets bidrag till skapandet av en känsla av europeiskt medborgarskap grundat på förståelse och respekt för mänskliga rättigheter och demokrati, och till uppmuntran av tolerans och respekt för andra folk och kulturer.
- j) Att främja samarbete inom kvalitetssäkring i alla utbildningssektorer i Europa.
- k) Att uppmuntra till ett optimalt utnyttjande av resultat, innovativa produkter och processer och utbyta god praxis inom de områden som täcks av programmet för livslångt lärande i syfte att förbättra utbildningens kvalitet.
4. Enligt de administrativa bestämmelserna i bilagan skall programmet för livslångt lärande stödja och komplettera den verksamhet som företas av medlemsstaterna, vars ansvar för utbildningssystemens innehåll och kulturella och språkliga mångfald samtidigt skall respekteras till fullo.
5. Enligt artikel 3 skall målen för programmet för livslångt lärande fullföljas via genomförandet av fyra sektorsprogram, ett övergripande program samt Jean Monnet-programmet (nedan gemensamt kallade "delprogrammen").
6. Beslutet skall genomföras under tiden från och med den 1 januari 2007 till och med den 31 december 2013. Förberedande åtgärder, inbegripet kommissionens beslut i enlighet med artikel 9, får dock genomföras så snart detta beslut träder i kraft.
4. *undervisande personal*: personer som på grund av sina arbetsuppgifter är direkt engagerade i utbildningsprocessen i medlemsstaterna.
5. *utbildare*: person som genom sina åligganden direkt medverkar i den yrkesinriktade utbildningsprocessen i medlemsstaterna.
6. *student*: en person inskriven vid en högre utbildningsanstalt, oavsett studieområde, i syfte att bedriva högre studier som leder till erkänd examen eller annan erkänd eftergymnasial behörighet, till och med doktorsexamen.
7. *praktikant*: en person som genomgår yrkesutbildning antingen vid en utbildningsinrättning eller utbildningsorganisation eller på arbetsplatsen.
8. *vuxenstuderande*: en studerande som deltar i vuxenutbildning.
9. *personer på arbetsmarknaden*: arbetstagare, egenföretagare, personer som står till arbetsmarknadens förfogande.
10. *högre utbildningsanstalt*:
- a) Alla slags inrättningar för högre utbildning enligt nationell lagstiftning eller praxis, som utfärdar erkänd examen eller annan erkänd eftergymnasial behörighet, oavsett vad dessa inrättningar kallas i medlemsstaterna.
- b) Alla inrättningar, enligt nationell lagstiftning eller praxis, som tillhandahåller yrkesinriktad utbildning på eftergymnasial nivå.
11. *gemensamma magisterkurser*: magisterkurser vid högre utbildningsanstalt som
- a) omfattar minst tre högre utbildningsanstalter från tre olika medlemsstater,
- b) innebär ett studieprogram som inbegriper en studieperiod vid minst två av dessa tre högskolor,
- c) inbegriper mekanismer för erkännande av studieperioder vid partnerhögskolor, vilka bygger på eller är förenliga med det europeiska systemet för överföring av studiemeriter,
- d) leder till tilldelning av av medlemsstaterna erkända eller godkända, gemensamma, dubbla eller flerfaldiga examensbevis från de deltagande utbildningsinrättningarna.

Artikel 2

Definitioner

I detta beslut gäller följande definitioner:

1. *förskola*: organiserad utbildningsverksamhet före den obligatoriska skolgången.
2. *elev*: person som är inskriven för studier vid en skola.
3. *skola*: alla slags inrättningar som meddelar allmän utbildning (förskola, primär- eller sekundärskola), yrkesinriktad eller teknisk utbildning och, i undantagsfall, inrättningar som inte meddelar skolundervisning men som tillhandahåller lärlingsutbildning när det gäller åtgärder för att främja språkinläring.
12. *yrkesutbildning*: varje form av grundläggande yrkesutbildning, inbegripet teknisk och yrkesinriktad undervisning, och lärlingsutbildning som bidrar till yrkeskvalifikationer

- som erkänns av de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där de har förvärvats, samt yrkesinriktad fortbildning som en person genomgår under sitt arbetsliv.
13. *vuxenutbildning*: alla former av icke-yrkesinriktat lärande för vuxna, formellt, icke-formellt eller informellt.
14. *studiebesök*: kort besök för att studera en viss aspekt av livslångt lärande i en annan medlemsstat.
15. *rörlighet*: en tids vistelse i en annan medlemsstat för studier, arbetserfarenhet, annat lärande eller annan undervisning eller därtill kopplad administrativ verksamhet, som på lämpligt sätt stöds genom förberedande kurser eller fortbildningskurser i värdlandets språk eller arbetsspråk.
16. *praktik*: en tids vistelse vid ett företag eller en organisation i en annan medlemsstat, som på lämpligt sätt stöds genom förberedande kurser eller fortbildningskurser i värdlandets språk eller arbetsspråk och som syftar till att hjälpa enskilda att anpassa sig till kraven på en arbetsmarknad som omfattar hela gemenskapen och att förvärva en bestämd färdighet eller förbättra kunskaperna om den ekonomiska och sociala kulturen i landet i fråga i samband med förvärvande av yrkeserfarenhet.
17. *unilateral*: som gäller en enda inrättning.
18. *bilateral*: med deltagande av partner från två medlemsstater.
19. *multilateral*: med deltagande av partner från minst tre medlemsstater. Kommissionen kan betrakta sammanslutningar eller andra organ med medlemmar från tre eller fler medlemsstater som multilaterala.
20. *partnerskap*: en bilateral eller multilateral överenskommelse mellan en grupp inrättningar eller organisationer i olika medlemsstater om att genomföra gemensam europeisk verksamhet för livslångt lärande.
21. *nätverk*: en formell eller informell gruppering av organ som är verksamma inom särskilda områden, ämnen eller sektorer för livslångt lärande.
22. *projekt*: samarbetsverksamhet med fastställt resultat som utarbetas gemensamt av en formell eller informell gruppering av inrättningar eller organisationer.
23. *projektsamordnare*: den inrättning eller organisation som är ansvarig för genomförandet av den multilaterala grupperingens genomförande av projektet.
24. *projektpartner*: andra inrättningar eller organisationer än samordnaren, vilka utgör den multilaterala grupperingen.
25. *företag*: alla företag som är engagerade i ekonomisk verksamhet inom den offentliga eller privata sektorn, oavsett storlek, rättslig ställning eller den ekonomiska sektor inom vilken de är verksamma, inbegripet den sociala ekonomin.
26. *arbetsmarknadens parter*: på nationell nivå, arbetsgivares och arbetstagares organisationer i enlighet med nationell lagstiftning och/eller praxis; på gemenskapsnivå, arbetsgivares och arbetstagares organisationer som deltar i dialogen mellan arbetsmarknadens parter på gemenskapsnivå.
27. *vägledning och rådgivning*: olika slags verksamhet, till exempel information, bedömning, orientering och råd för att hjälpa studerande, utbildare och övrig personal att välja utbildningsprogram eller anställningsmöjligheter.
28. *spridning och utnyttjande av resultat*: insatser för att se till att resultaten från programmet för livslångt lärande och dess föregångare vederbörligen erkänns och visas samt genomförs i stor skala.
29. *livslångt lärande*: allmän utbildning, yrkesinriktad utbildning, icke-formell utbildning och informellt lärande, som företas under hela livet och leder till bättre kunskaper och färdigheter ur ett personligt, medborgerligt, samhällsligt och/eller arbetsmarknadsrelaterat perspektiv. Det innefattar tillhandahållande av vägledning och rådgivning.

Artikel 3

Delprogram

1. Följande sektorsspecifika delprogram skall införas:
- a) Programmet Comenius, som skall ta upp behoven inom undervisning och lärande hos alla som deltar i förskole- och skolutbildning, till och med gymnasiet, samt de inrättningar och organisationer som tillhandahåller sådan utbildning.
- b) Programmet Erasmus, som skall ta upp behoven inom undervisning och lärande hos alla som deltar i formell högskoleutbildning och yrkesinriktad utbildning på eftergymnasial nivå, oavsett kursens eller utbildningens längd och inbegripet doktorandutbildning, samt de inrättningar och organisationer som tillhandahåller eller främjar sådan utbildning.
- c) Programmet Leonardo da Vinci, som skall ta upp behoven inom undervisning och lärande hos alla som deltar i yrkesinriktad utbildning, utom på eftergymnasial nivå, samt de inrättningar och organisationer som tillhandahåller sådan utbildning.
- d) Programmet Grundtvig, som skall ta upp behoven inom undervisning och lärande hos dem som deltar i alla former av vuxenutbildning samt de inrättningar och organisationer som tillhandahåller eller främjar sådan utbildning.
2. Det övergripande programmet skall omfatta följande fyra centrala verksamhetsområden:

- a) Polycysamarbete och innovation för livslångt lärande.
- b) Främjande av språkinläring.
- c) Utarbetande av nyskapande innehåll, tjänster, undervisningsmetoder och rutiner för livslångt lärande som bygger på IKT.
- d) Spridning och utnyttjande av resultat från insatser som fått bidrag ur programmet och tidigare liknande program samt utbyte av god praxis.

3. Programmet Jean Monnet skall stödja institut och verksamhet inom europeisk integration. Programmet skall omfatta följande tre centrala verksamheter:

- a) Jean Monnet-insatsen.
- b) Administrationsbidrag till namngivna institut som sysslar med frågor som rör europeisk integration.
- c) Administrationsbidrag till andra europeiska institut och sammanslutningar inom utbildningsområdet.

Artikel 4

Tillträde till programmet för livslångt lärande

Programmet för livslångt lärande skall rikta sig till följande målgrupper:

- a) Elever, studenter, praktikanter och vuxenstuderande.
- b) Lärare, utbildare och annan personal som arbetar med livslångt lärande ur någon aspekt.
- c) Personer på arbetsmarknaden.
- d) Institut och organisationer som erbjuder möjligheter till lärande inom programmet för livslångt lärande eller inom ramen för dess delprogram.
- e) Personer och organ som ansvarar för system och policy vad gäller livslångt lärande ur någon aspekt på lokal, regional och nationell nivå.
- f) Företag, arbetsmarknadens parter och deras organisationer på alla nivåer, inbegripet handelsorganisationer och handels- och industrikammare.
- g) Organ som tillhandahåller vägledning, rådgivning och information inom alla aspekter av livslångt lärande.
- h) Sammanslutningar som arbetar med livslångt lärande, inbegripet sammanslutningar för studenter, praktikanter, elever, lärare, föräldrar och vuxenstuderande.
- i) Forskningscentrum och forskningsorgan som sysslar med frågor som rör livslångt lärande.

- j) Ideella organisationer, frivilliga organisationer och icke-statliga organisationer.

Artikel 5

Gemenskapens insatser

1. Programmet för livslångt lärande skall omfatta bidrag till följande insatser:

- a) Rörlighet för personer som deltar i livslångt lärande.
- b) Bilateral och multilateral partnerskap.
- c) Multilaterala projekt särskilt avsedda att främja kvaliteten i utbildningssystemen genom överföring av innovationer över nationsgränserna.
- d) Unilaterala och nationella projekt.
- e) Multilaterala projekt och nätverk.
- f) Iakttagelser och analys av policy och system för livslångt lärande, upprättande och fortlöpande förbättring av referensmaterial, inbegripet undersökningar, statistik, analyser och indikatorer, insatser för att stödja öppenhet och erkännande av kvalifikationer och tidigare lärande samt insatser för att stödja samarbete inom kvalitetssäkring.
- g) Administrationsbidrag för vissa drifts- och förvaltningskostnader till institutioner och sammanslutningar som är verksamma inom det område som omfattas av programmet för livslångt lärande.
- h) Andra initiativ som syftar till att främja målen för programmet för livslångt lärande ("Kompletterande åtgärder").

2. Bidrag från gemenskapen kan beviljas till förberedande besök inför någon av de insatser som anges i denna artikel.

3. Kommissionen kan anordna seminarier, symposier eller möten som kan underlätta genomförandet av programmet för livslångt lärande samt genomföra lämplig informations-, publikations- och spridningsverksamhet och åtgärder för att öka medvetenheten om programmet samt övervakning och utvärdering av programmet.

4. De insatser som omnämns i denna artikel får genomföras via inbjudningar att lämna förslag eller anbudsförfaranden eller direkt av kommissionen.

Artikel 6

Kommissionens och medlemsstaternas uppgifter

1. Kommissionen skall garantera ett effektivt och ändamålsenligt genomförande av de gemenskapsinsatser som ingår i programmet för livslångt lärande.

2. Medlemsstaterna skall göra följande:

- a) Vidta de åtgärder som är nödvändiga för ett effektivt genomförande av programmet för livslångt lärande på nationell nivå och engagera alla parter som berörs av någon aspekt av livslångt lärande i enlighet med nationell praxis eller lagstiftning.
- b) Inrätta eller utse och övervaka en lämplig struktur för samordnad ledning av genomförandet av insatserna på nationell nivå inom programmet för livslångt lärande (nationella programkontor), inbegripet budgetförvaltning, i enlighet med föreskrifterna i artikel 54.2 c i förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 och artikel 38 i förordning (EG, Euratom) nr 2342/2002, i enlighet med följande kriterier:
- i) En organisation som inrättas eller utses till nationellt programkontor skall vara en juridisk person eller vara en del av ett organ som är en juridisk person och omfattas av den berörda medlemsstatens lagstiftning. Ett ministerium får inte utses till nationellt programkontor.
 - ii) Varje nationellt programkontor måste ha en tillräcklig personalstyrka för att kunna utföra sina uppgifter, med yrkes- och språkkunskaper som är lämpliga för internationellt samarbete inom utbildning.
 - iii) Det måste ha en lämplig infrastruktur, särskilt vad gäller informationsteknik och kommunikation.
 - iv) Det måste fungera inom ett administrativt sammanhang som gör det möjligt för det att utföra uppgifterna på ett tillfredsställande sätt och undvika intressekonflikter.
 - v) Det måste kunna tillämpa de bestämmelser om ekonomisk förvaltning och de avtalsbestämmelser som fastställs på gemenskapsnivå.
 - vi) Det måste erbjuda lämpliga finansiella garantier, helst utfärdade av en offentlig myndighet, och dess förvaltningsförmåga måste stämma överens med nivån på de gemenskapsmedel som det får i uppdrag att förvalta.
- c) Ansvara för att de nationella programkontor som avses i led b på ett korrekt sätt förvaltar de anslag som överförs till de nationella programkontoren för att stödja projekt, och särskilt för att de nationella programkontoren efterlever principerna om öppenhet och likabehandling och undviker dubbel finansiering ur andra gemenskapskällor samt övervakar projekt och återkräver alla medel som bidragstagarna är skyldiga att återbetala.
- d) Vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa lämplig revision och finansiell övervakning av de nationella programkontor som avses i led b, i synnerhet följande åtgärder:
- i) Innan det nationella programkontoret påbörjar sitt arbete skall medlemsstaterna ge kommissionen nödvändiga försäkringar om att det, i överensstämmelse med reglerna för en sund ekonomisk förvaltning, finns lämpliga och väl fungerande förfaranden att tillämpa, kontrollsystem, räkenskapssystem och tillvägagångssätt för anbudsförfaranden och bidragsbeviljande vid det nationella programkontoret.
 - ii) Varje år skall de till kommissionen lämna en försäkran om att de finansiella systemen och förfarandena vid de nationella programkontoren är tillförlitliga och att deras räkenskaper stämmer.
- e) Ansvara för de medel som inte återfås, om det förekommer oegentligheter, försummelser eller bedrägeri som kan tillskrivas ett nationellt programkontor som inrättats eller utsetts enligt led b, och detta leder till krav från kommissionen mot det nationella programkontoret, vilka inte fullständigt återbetalas.
- f) På kommissionens begäran utse de institutioner eller organisationer som erbjuder utbildningsmöjligheter eller de kategorier av sådana institutioner eller organisationer som kan delta i programmet för livslångt lärande på sina respektive territorier.
- g) Sträva efter att vidta alla lämpliga åtgärder för att undanröja juridiska och administrativa hinder för att programmet för livslångt lärande skall fungera väl.
- h) Vidta åtgärder för att se till att möjliga synergieffekter med övriga gemenskapsprogram och finansiella instrument samt med andra relevanta program i den berörda medlemsstaten utnyttjas på nationell nivå.
3. Kommissionen skall i samarbete med medlemsstaterna ansvara för
- a) övergången mellan de insatser som genomförs inom ramen för de tidigare programmen inom allmän och yrkesinriktad utbildning samt livslångt lärande och de insatser som genomförs inom programmet för livslångt lärande,
 - b) ett fullgott skydd av gemenskapens ekonomiska intressen, i synnerhet genom att införa effektiva, proportionella och avskräckande åtgärder, administrativa kontroller och sanktioner,
 - c) en omfattande spridning av information, reklam och uppföljning vad gäller insatser som får bidrag ur programmet för livslångt lärande,
 - d) den insamling, analys och behandling av tillgängliga data som krävs för att mäta programmets resultat och verkan samt övervaka och utvärdera den verksamhet som avses i artikel 15,
 - e) spridning av resultaten av den föregående generationen av utbildningsprogram och av programmet för livslångt lärande.

Artikel 7

Deltagande av tredjeländer

1. Programmet för livslångt lärande skall vara öppet för deltagande av följande länder:

- a) Eftaländer som ingår i EES, enligt villkoren i EES-avtalet.
- b) De kandidatländer som omfattas av en föranslutningsstrategi, i enlighet med de allmänna principerna och villkoren i de ramavtal som ingåtts med dessa länder för deras deltagande i gemenskapens program.
- c) Länderna på västra Balkan i enlighet med de bestämmelser som skall fastställas med dessa länder efter det att ramavtal för deras deltagande i gemenskapens program har ingåtts.
- d) Schweiziska edsförbundet på grundval av ett bilateralt avtal som skall slutas med landet.

2. Centralverksamhet nr 1 i programmet Jean Monnet enligt artikel 3.3 a skall också vara öppen för högskolor i alla övriga tredjeländer.

3. Länder utanför EU som deltar i programmet för livslångt lärande skall omfattas av alla skyldigheter och fullgöra alla uppgifter som fastställs i detta beslut i förhållande till medlemsstaterna.

Artikel 8

Internationellt samarbete

Inom programmet för livslångt lärande får kommissionen i enlighet med artikel 9 samarbeta med tredjeländer och med behöriga internationella organisationer, i synnerhet Europarådet, Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) samt FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur (Unesco).

KAPITEL II

Genomförande av programmet för livslångt lärande

Artikel 9

Genomförandeåtgärder

1. De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra programmet för livslångt lärande när det gäller följande frågor skall antas av kommissionen i enlighet med det förfarande som avses i artikel 10.2:

- a) Det årliga arbetsprogrammet, inbegripet prioriteringar.
- b) De årliga anslagen och fördelningen av medel mellan och inom de olika delprogrammen.

c) Allmänna riktlinjer för genomförande av delprogrammen (inbegripet beslut om åtgärdernas art, varaktighet och finansieringsnivå), urvalskriterier och urvalsförfaranden.

d) Kommissionens förslag när det gäller urval av ansökningar för multilaterala projekt och nätverk enligt artikel 33.1 b och 33.1 c.

e) Kommissionens förslag när det gäller urval av ansökningar för åtgärder som anges i artikel 5.1 e som inte omfattas av led d i denna punkt, och i artikel 5.1 f, g och h för vilka de föreslagna bidragen från gemenskapen överstiger 1 miljon EUR.

f) Definitionen av rollerna och ansvaret för kommissionen, medlemsstaterna respektive de nationella programkontoren när det gäller det "förfarande via de nationella programkontoren" som anges i bilagan.

g) Fördelningen av medel mellan medlemsstaterna för insatser som skall förvaltas genom det "förfarande via de nationella programkontoren" som anges i bilagan.

h) Metoder för att säkerställa inbördes enhetlighet inom programmet för livslångt lärande.

i) Metoder för övervakning och utvärdering av programmet för livslångt lärande och delprogrammen och för spridning och överföring av resultaten.

2. De åtgärder som är nödvändiga för genomförandet av alla frågor utom dem som avses i punkt 1 skall beslutas enligt det förfarande som avses i artikel 10.3.

Artikel 10

Kommittéförfarande

1. Kommissionen skall biträdas av en kommitté (nedan kallad "kommittén").

2. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 4 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

Den tid som avses i artikel 4.3 i beslut 1999/468/EG skall vara två månader.

3. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 3 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

4. Kommittén skall själv anta sin arbetsordning.

5. Medlemsstaterna får inte företrädas av personer som är anställda vid eller har ansvar för driften av de nationella programkontor som avses i artikel 6.2 b.

Artikel 11

Arbetsmarknadens parter

1. Närhelst kommittén rådfrågas i något ärende som gäller tillämpningen av detta beslut i fråga om yrkesinriktad utbildning, får företrädare för arbetsmarknadens parter, utsedda av kommissionen på grundval av förslag från arbetsmarknadens parter i Europa, delta i kommitténs arbete i egenskap av observatörer.

Detta antal observatörer skall vara lika med antalet företrädare för medlemsstaterna.

2. Dessa observatörer skall ha rätt att begära att deras ståndpunkt tas till protokollet från kommitténs möte.

Artikel 12

Övergripande politik

Vid genomförandet av programmet för livslångt lärande skall man vederbörligen beakta att det till fullo bidrar till främjandet av gemenskapens övergripande politik, i synnerhet genom att

- a) främja medvetenheten om vikten av kulturell och språklig mångfald och multikulturalism i Europa samt om vikten av att bekämpa rasism, fördomar och främlingsfientlighet,
- b) sörja för studerande med särskilda behov, i synnerhet genom att bidra till att de integreras i den gängse utbildningen,
- c) främja jämställdhet mellan män och kvinnor och medverka till att bekämpa alla former av diskriminering på grund av kön, ras eller etnisk tillhörighet, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning.

Artikel 13

Samstämmighet och komplementaritet med annan politik

1. Kommissionen skall i samarbete med medlemsstaterna se till att det föreligger övergripande samstämmighet och komplementaritet med arbetsprogrammet "Utbildning 2010" och med gemenskapens övriga berörda politiska åtgärder, instrument och insatser, särskilt inom kultur, medier, ungdomsfrågor, forskning och utveckling, sysselsättning, erkännande av kvalifikationer, företagspolitik, miljöpolitik samt informations- och kommunikationsteknik och med gemenskapens statistikprogram.

Kommissionen skall, i samarbete med medlemsstaterna, säkerställa en effektiv koppling mellan programmet för livslångt lärande och de program och insatser inom allmän och yrkesinriktad utbildning som genomförs inom ramen för gemenskapens föranslutningsinstrument och i övrigt samarbete med tredjeländer och behöriga internationella organisationer.

2. Kommissionen skall regelbundet informera kommittén om övriga relevanta initiativ som gemenskapen vidtar för livslångt lärande, inbegripet samarbete med tredjeländer och internationella organisationer.

3. När kommissionen och medlemsstaterna genomför insatser inom programmet för livslångt lärande, skall de beakta prioriteringarna i de integrerade riktlinjer för sysselsättning som antagits av rådet inom ramen för livslångt lärande och som del av Lissabonpartnerskapet för tillväxt och sysselsättning.

4. Kommissionen skall i partnerskap med arbetsmarknadens parter i Europa sträva efter att utarbeta en lämplig samordning mellan programmet för livslångt lärande och dialogen mellan arbetsmarknadens parter på gemenskapsnivå, inbegripet i näringslivets olika sektorer.

5. Vid genomförandet av programmet för livslångt lärande skall kommissionen försäkra sig om lämpligt bistånd av Europeiskt centrum för utveckling av yrkesutbildning (Cedefop) på områden med anknytning till dess behörighet och i enlighet med bestämmelserna i rådets förordning (EEG) nr 337/75 ⁽¹⁾. När så är lämpligt får kommissionen även försäkra sig om bistånd av Europeiska yrkesutbildningsstiftelsen inom räckvidden för dess uppdrag och i enlighet med bestämmelserna i rådets förordning (EEG) nr 1360/90 ⁽²⁾.

6. Kommissionen skall regelbundet informera rådgivande kommittén för yrkesutbildning om relevanta framsteg inom yrkesutbildning.

KAPITEL III

Finansiella bestämmelser – Utvärdering

Artikel 14

Finansiering

1. Den preliminära finansieringsramen för genomförandet av detta beslut under en sjuårsperiod från och med den 1 januari 2007 har fastställts till 6 970 000 000 EUR. Inom denna ram får de belopp som anslås till programmen Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci och Grundtvig inte vara mindre än vad som anges i punkt B.11 i bilagan. Dessa anslag får ändras av kommissionen i enlighet med förfarandet i artikel 10.2.

2. Högst 1 % av anslagen till programmet för livslångt lärande får användas för att stödja deltagande i partnerskap, projekt och nätverk som anordnas inom programmet för livslångt lärande av partner från tredjeländer som inte deltar i programmet för livslångt lärande enligt bestämmelserna i artikel 7.

3. De årliga anslagen skall beviljas av budgetmyndigheten inom budgetramen.

⁽¹⁾ EGT L 39, 13.2.1975, s. 1.

⁽²⁾ EGT L 131, 23.5.1990, s. 1.

*Artikel 15***Övervakning och utvärdering**

1. Kommissionen skall i samarbete med medlemsstaterna regelbundet övervaka och utvärdera programmet för livslångt lärande i förhållande till dess mål.

2. Kommissionen skall anordna regelbundna oberoende externa utvärderingar av programmet för livslångt lärande och skall regelbundet offentliggöra statistik för övervakning av framstegen.

3. Resultaten av övervakningen och utvärderingen av programmet för livslångt lärande och den föregående generationen av utbildningsprogram skall beaktas när programmet genomförs.

4. Medlemsstaterna skall senast den 30 juni 2010 respektive den 30 juni 2015 till kommissionen överlämna rapporter om genomförandet och resultatet av programmet för livslångt lärande.

5. Kommissionen skall till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén överlämna följande:

- a) Senast den 31 mars 2011 en interimistisk utvärderingsrapport om de kvalitativa och kvantitativa aspekterna av genomförandet av programmet för livslångt lärande, inbegripet en analys av de uppnådda resultaten.
- b) Senast den 31 december 2011 ett meddelande om fortsättningen av programmet för livslångt lärande.
- c) Senast den 31 mars 2016 en utvärderingsrapport efter programmets avslutning.

AVDELNING II

DELPROGRAMMEN*KAPITEL I***Programmet Comenius***Artikel 16***Tillträde till programmet Comenius**

Inom ramen för programmet för livslångt lärande skall programmet Comenius rikta sig till följande målgrupper:

- a) Elever i skolan till och med gymnasiet.
- b) Skolor, enligt specifikation av medlemsstaterna.
- c) Lärare och övrig personal vid dessa skolor.
- d) Föreningar, ideella organisationer, icke-statliga organisationer och företrädare för personer som är engagerade i skolutbildning.

e) Personer och organ som ansvarar för organisation och tillhandahållande av utbildning på lokal, regional och nationell nivå.

f) Forskningscentrum och forskningsorgan som sysslar med frågor som rör livslångt lärande.

g) Högre utbildningsanstalter.

h) Organ som tillhandahåller vägledning, rådgivning och information beträffande någon aspekt av livslångt lärande.

*Artikel 17***Mål för programmet Comenius**

1. Utöver de mål för programmet för livslångt lärande som anges i artikel 1 skall programmet Comenius ha följande särskilda mål:

a) Att bland unga människor och undervisande personal utveckla kunskapen om och förståelsen för de europeiska kulturernas och språkens mångfald och deras värde.

b) Att hjälpa unga människor att förvärva den grundläggande livskunskap och det kunnande de behöver för sin personliga utveckling, för framtida anställning och för ett aktivt europeiskt medborgarskap.

2. Programmet Comenius skall ha följande operativa mål:

a) Att förbättra kvaliteten på och utöka rörligheten för elever och undervisande personal i olika medlemsstater.

b) Att förbättra kvaliteten på och utöka partnerskap mellan skolor i olika medlemsstater, så att minst tre miljoner elever deltar i gemensam utbildningsverksamhet under programmets löptid.

c) Att uppmuntra inlärning av moderna främmande språk.

d) Att stödja utvecklingen av innovativt innehåll, tjänster, pedagogik och praktik för livslångt lärande, grundat på informations- och kommunikationsteknik.

e) Att höja kvaliteten och den europeiska dimensionen i lärarutbildningen.

f) Att stödja förbättringar av pedagogiska metoder och skolförvaltning.

*Artikel 18***Insatser inom ramen för programmet Comenius**

1. Följande insatser kan få bidrag ur programmet Comenius:

a) Enskilda personers rörlighet enligt artikel 5.1 a. När sådan rörlighet anordnas eller får bidrag skall nödvändiga

förberedande åtgärder vidtas, och man skall se till att de deltagande ges tillräcklig övervakning och rådgivning och tillräckligt stöd.

Sådan rörlighet kan omfatta

- i) utbyte av elever och undervisande personal,
 - ii) rörlighet till skolor för elever och praktik i skolor eller företag för undervisande personal,
 - iii) deltagande i fortbildning för lärare och övrig undervisande personal,
 - iv) studiebesök och förberedande besök i samband med rörlighet, partnerskap, projekt eller nätverksverksamhet,
 - v) assistenttjänster för lärare och blivande lärare.
- b) Utveckling av partnerskap enligt artikel 5.1 b mellan
- i) skolor, för att utarbeta gemensamma utbildningsprojekt för eleverna och deras lärare,
 - ii) organisationer som svarar för någon aspekt av skolutbildning för att stimulera samarbete mellan regioner, inbegripet samarbete mellan gränsregioner ("Comenius-Region-partnerskap").
- c) Multilaterala samarbetsprojekt enligt artikel 5.1 e. Projekten kan syfta till att
- i) utarbeta, främja och sprida bästa utbildningsmetoder, inbegripet nya undervisningsmetoder eller läromedel,
 - ii) utveckla eller utbyta erfarenheter av system för tillhandahållande av information eller vägledning som särskilt är riktade till studerande, lärare och annan personal som berörs av programmet Comenius,
 - iii) utarbeta, främja och sprida nya kurser för lärare eller nytt kursinnehåll.
- d) Multilaterala nätverk enligt artikel 5.1 e. Nätverken kan syfta till att
- i) utveckla utbildning inom nätverkens ämne eller ämnesområde, till gagn för nätverken själva eller utbildning i vidare bemärkelse,
 - ii) förvärva och sprida relevant god praxis och innovation,

iii) tillhandahålla stöd till innehållet i andras projekt och partnerskap,

iv) främja utvecklingen av behovsanalys och dess praktiska tillämpning inom skolutbildningen.

e) Andra initiativ som syftar till att främja programmet Comenius mål enligt artikel 5.1 h ("Kompletterande åtgärder").

2. De operativa formerna för de insatser som avses i punkt 1 skall beslutas enligt förfarandet i artikel 10.2.

Artikel 19

Anslag till programmet Comenius

Minst 80 % av det anslag som tilldelas programmet Comenius skall användas till bidrag till rörlighet enligt artikel 18.1 a och till Comeniuspartnerskap enligt artikel 18.1 b.

KAPITEL II

Programmet Erasmus

Artikel 20

Tillträde till programmet Erasmus

Inom ramen för programmet för livslångt lärande skall programmet Erasmus rikta sig till följande målgrupper:

- a) Studenter och praktikanter som deltar i någon form av eftergymnasial utbildning.
- b) Högre utbildningsanstalter, enligt specifikation av medlemsstaterna.
- c) Lärare, utbildare och övrig personal vid dessa inrättningar.
- d) Sammanslutningar och företrädare för personer som är engagerade i högre utbildning, inbegripet berörda student-, universitets- och lärarsammanslutningar.
- e) Företag, arbetsmarknadens parter och övriga företrädare för arbetslivet.
- f) Offentliga och privata organisationer, inbegripet ideella organisationer och icke-statliga organ, ansvariga för anordnande och tillhandahållande av utbildning på lokal, regional och nationell nivå.
- g) Forskningscentrum och forskningsorgan som sysslar med frågor som rör livslångt lärande.

- h) Organ som tillhandahåller vägledning, rådgivning och information beträffande någon aspekt av livslångt lärande.

praktik vid företag, utbildningscentrum, forskningscentrum eller andra organisationer,

Artikel 21

Mål för programmet Erasmus

1. Utöver de mål för programmet för livslångt lärande som anges i artikel 1 skall programmet Erasmus ha följande särskilda mål:

- a) Att stödja förverkligandet av ett europeiskt område för högre utbildning.
- b) Att förstärka bidraget från högre utbildning och avancerad yrkesinriktad utbildning till innovationsprocessen.

ii) rörlighet för högskolelärare för att de skall undervisa eller fortbilda sig vid en partnerinstitution utomlands,

iii) rörlighet för övrig högskolepersonal samt personal vid företag i utbildnings- eller undervisningssyfte,

iv) multilaterala intensivprogram inom Erasmus.

Bidrag kan också beviljas till hem- eller värdhögskolor eller företag till insatser för att säkerställa kvalitet inom alla etapper av rörlighetssystemen, inbegripet förberedande kurser eller fortbildningskurser i språk.

2. Programmet Erasmus skall ha följande operativa mål:

- a) Att förbättra kvaliteten på och utöka student- och lärarrörlighet i hela Europa för att bidra till att fram till år 2012 minst 3 miljoner enskilda personer skall ha deltagit i studentrörlighet inom programmet Erasmus och dess föregångare.
- b) Att förbättra kvaliteten på och utöka multilateralt samarbete mellan högre utbildningsanstalter i Europa.
- c) Att öka graden av öppenhet och kompatibilitet mellan europeiska utbildningsbevis inom högre utbildning och avancerad yrkesutbildning.
- d) Att förbättra kvaliteten på och utöka samarbetet mellan högre utbildningsanstalter och företag.
- e) Att underlätta utvecklingen av innovativ praxis inom utbildning och yrkesutbildning på eftergymnasial nivå och överföring av denna, inbegripet från ett medverkande land till andra.
- f) Att stödja utvecklingen av innovativt innehåll, tjänster, pedagogik och praktik för livslångt lärande, grundat på informations- och kommunikationsteknik.

b) Multilaterala projekt och nätverk enligt artikel 5.1 e, med inriktning bland annat på innovation och försöksverksamhet och utbyte av god praxis inom de områden som anges under de särskilda och de operativa målen.

c) Multilaterala nätverk enligt artikel 5.1 e som drivs av högskolekonsortier och representerar ett ämne eller ett ämnesövergripande område ("tematiska nätverk inom Erasmus"), med syftet att utarbeta nya inlärningsbegrepp och inlärningsfärdigheter. Sådana nätverk får också inbegripa företrädare från andra offentliga organ eller från företag eller sammanslutningar.

d) Andra initiativ som syftar till att bidra till programmet Erasmus mål, enligt artikel 5.1 h ("Kompletterande åtgärder").

2. Enskilda personer som deltar i rörlighet enligt punkt 1 a i ("Erasmusstudenter") skall vara något av följande:

a) Studenter vid högre utbildningsanstalter som, efter att ha skrivit in sig för åtminstone ett andra studieår, tillbringar en studieperiod i en annan medlemsstat inom ramen för rörlighet inom programmet Erasmus, oavsett om de fått ekonomiskt bidrag ur programmet. Sådana studieperioder skall till fullo godkännas enligt högskoleavtalen mellan de utsändande och de mottagande högskolorna. Den mottagande högskolan skall inte ta ut kursavgifter från sådana studenter.

b) Studenter som är anmälda till en gemensam magisterkurs och deltar i rörlighet.

c) Högskolestudenter som deltar i praktik.

3. De operativa detaljerna för insatserna under punkt 1 skall beslutas enligt förfarandet i artikel 10.2.

Artikel 22

Insatser inom ramen för programmet Erasmus

1. Följande insatser kan få bidrag ur programmet Erasmus:

- a) Enskilda personers rörlighet enligt artikel 5.1 a. Sådan rörlighet kan omfatta
- i) studentrörlighet i studiesyfte eller för praktik i medlemsstaterna vid högre utbildningsanstalter samt

Artikel 23

Budget för programmet Erasmus

Minst 80 % av det anslag som tilldelas programmet Erasmus skall användas till bidrag till rörlighet enligt artikel 22.1 a.

KAPITEL III

Programmet Leonardo da Vinci

Artikel 24

Tillträde till programmet Leonardo da Vinci

Inom ramen för programmet för livslångt lärande skall programmet Leonardo da Vinci rikta sig till följande målgrupper:

- a) Personer som deltar i yrkesutbildning i alla dess former utom på eftergymnasial nivå.
- b) Personer på arbetsmarknaden.
- c) Institutioner eller organisationer som tillhandahåller utbildningsmöjligheter inom områden som omfattas av programmet Leonardo da Vinci.
- d) Lärare, utbildare och övrig personal hos dessa institutioner eller organisationer.
- e) Sammanslutningar och företrädare för personer som berörs av yrkesinriktad utbildning, däribland praktikant-, föräldra- och lärarsammanslutningar.
- f) Företag, arbetsmarknadens parter och andra företrädare för arbetslivet, inbegripet handelskammare och andra branschorganisationer.
- g) Organ som tillhandahåller vägledning, rådgivning och information beträffande någon aspekt av livslång utbildning.
- h) Personer och organ som ansvarar för system och policy vad gäller yrkesutbildning ur någon aspekt på lokal, regional och nationell nivå.
- i) Forskningscentrum och forskningsorgan som sysslar med frågor som rör livslångt lärande.
- j) Högre utbildningsanstalter.
- k) Ideella organisationer, frivilliga organisationer och icke-statliga organisationer.

Artikel 25

Mål för programmet Leonardo da Vinci

1. Utöver de mål för programmet för livslångt lärande som anges i artikel 1 skall programmet Leonardo da Vinci ha följande särskilda mål:

- a) Att stödja personer som deltar i utbildning och främja utbildningsverksamhet när det gäller förvärv och användning av kunskap, färdigheter och kvalifikationer för att underlätta personlig utveckling, anställbarhet och deltagande på den europeiska arbetsmarknaden.
- b) Att stödja förbättringar i fråga om kvalitet och innovationer av yrkesutbildningssystem, institutioner och praxis på området.
- c) Att göra yrkesutbildning och rörlighet mer attraktivt för arbetsgivare och enskilda och underlätta rörligheten för praktikanter.

2. Programmet Leonardo da Vinci skall ha följande operativa mål:

- a) Att förbättra kvaliteten på och utöka utbytet i hela Europa av personer som deltar i grundläggande yrkesutbildning och i vidareutbildning, så att antalet praktikanter vid företag stiger till minst 80 000 per år vid slutet av programmet för livslångt lärande.
- b) Att förbättra kvaliteten på och utöka samarbetet mellan institutioner eller organisationer som tillhandahåller utbildningsmöjligheter, företag, arbetsmarknadens parter och övriga relevanta organ i hela Europa.
- c) Att underlätta utvecklingen av innovativa lösningar inom yrkesutbildning, med undantag för eftergymnasial yrkesutbildning, samt överföringen av dessa, däribland från ett deltagande land till andra länder.
- d) Att förbättra tydligheten i och erkännandet av kvalifikationer och meriter, däribland sådana som förvärvats via icke-formellt och informellt lärande.
- e) Att främja inlärning av moderna främmande språk.
- f) Att stödja utvecklingen av innovativt innehåll, tjänster, pedagogik och praktik för livslångt lärande, grundat på informations- och kommunikationsteknik.

Artikel 26

Insatser inom ramen för programmet Leonardo da Vinci

1. Följande insatser kan få bidrag ur programmet Leonardo da Vinci:

- a) Enskilda personers rörlighet enligt artikel 5.1 a. När sådan rörlighet anordnas eller får bidrag skall nödvändiga förberedande åtgärder, inbegripet språklig förberedelse, vidtas, och man skall se till att de deltagande ges tillräckligt med övervakning och stöd. Sådan rörlighet kan omfatta

- i) gränsöverskridande praktik vid företag eller utbildningscentrum,
- ii) praktik och utbyte som syftar till kompetensutveckling för utbildare och studie- och yrkesvägledare, för dem som ansvarar för institutioner för yrkesutbildning och för studie- och yrkesvägledning vid företag.
- b) Partnerskap enligt artikel 5.1 b, med inriktning på ämnen av gemensamt intresse för de deltagande organisationerna.
- c) Multilaterala projekt, enligt artikel 5.1 c, särskilt projekt som syftar till att förbättra yrkesutbildningssystem genom koncentration på överföring av innovation, omfattande språklig, kulturell och juridisk anpassning till de nationella behoven av innovativa produkter och processer som utarbetats i andra sammanhang.
- d) Multilaterala projekt, enligt artikel 5.1 e, som syftar till att förbättra yrkesutbildningssystem genom koncentration på utarbetande av innovation och god praxis.
- e) Tematiska nätverk för experter och organisationer, enligt artikel 5.1 e, vilka arbetar med specifika frågor som gäller yrkesinriktad utbildning.
- f) Andra initiativ som syftar till att främja målen för programmet Leonardo da Vinci, enligt artikel 5.1 h ("Kompletterande åtgärder").
- c) Lärare och övrig personal vid dessa institutioner eller organisationer.
- d) Utbildningsinstitutioner som arbetar med grund- eller vidareutbildning för personal inom vuxenutbildning.
- e) Sammanslutningar och företrädare för personer som berörs av vuxenutbildning, däribland sammanslutningar för vuxenstuderande och lärare.
- f) Organ som tillhandahåller vägledning, rådgivning och information beträffande någon aspekt av livslångt lärande.
- g) Personer och organ som ansvar för system och policy beträffande någon aspekt av vuxenutbildning på lokal, regional och nationell nivå.
- h) Forskningscentrum och forskningsorgan som sysslar med frågor som rör livslångt lärande.
- i) Företag.
- j) Ideella organisationer, frivilliga organisationer och icke-statliga organisationer.
- k) Högre utbildningsanstalter.

Artikel 29

Mål för programmet Grundtvig

1. Utöver de mål för programmet för livslångt lärande som anges i artikel 1 skall programmet Grundtvig ha följande särskilda mål:

- a) Att hantera den pedagogiska utmaning som är följden av Europas åldrande befolkning.
- b) Att bidra till att ge vuxna möjligheter att förbättra sina kunskaper och färdigheter.

2. Programmet Grundtvig skall ha följande operativa mål:

- a) Att förbättra kvaliteten på och tillgången till rörlighet i hela Europa för personer som deltar i vuxenutbildning och utöka denna, så att minst 7 000 sådana personer årligen erhåller bidrag senast 2013.
- b) Att förbättra kvaliteten på och utöka samarbetet mellan organisationer som arbetar med vuxenutbildning i hela Europa.
- c) Att se till att personer ur utsatta och marginaliserade samhällsgrupper, särskilt äldre och personer som avbrutit sin utbildning utan grundläggande kvalifikationer, får nya möjligheter att delta i vuxenutbildning.

Artikel 27

Anslag till programmet Leonardo da Vinci

Minst 60 % av det anslag som tilldelas programmet Leonardo da Vinci skall användas till bidrag till rörlighet och partnerskap enligt artikel 26.1 a och 26.1 b.

KAPITEL IV

Programmet Grundtvig

Artikel 28

Tillträde till programmet Grundtvig

Inom ramen för programmet för livslångt lärande och bilagan skall programmet Grundtvig rikta sig till följande målgrupper:

- a) Personer i vuxenutbildning.
- b) Institutioner eller organisationer som tillhandahåller utbildningsmöjligheter inom vuxenutbildningen.

- d) Att underlätta utvecklingen av innovativa lösningar inom vuxenutbildning, samt överföringen av dessa, däribland från ett deltagande land till andra länder.
- e) Att stödja utvecklingen av innovativt innehåll, tjänster, pedagogik och praktik för livslångt lärande, grundat på informations- och kommunikationsteknik.
- f) Att förbättra undervisningsmetoder samt förvaltningen av organisationer för vuxenutbildning.

Artikel 30

Insatser inom ramen för programmet Grundtvig

1. Följande insatser kan få bidrag ur programmet Grundtvig:
 - a) Enskilda personers rörlighet enligt artikel 5.1 a. När sådan rörlighet anordnas eller får bidrag skall nödvändiga förberedande åtgärder vidtas, och de deltagande måste ges tillräcklig övervakning och stöd. Sådan rörlighet kan omfatta studiebesök, assistenttjänster och utbyte för deltagare i formell och icke-formell vuxenutbildning, däribland utbildning och vidareutbildning för personal inom vuxenutbildning, särskilt i samverkan med partnerskap och projekt.
 - b) Partnerskap enligt artikel 5.1 b, med namnet "Grundtvigpartnerskap för lärande", vilka koncentrerar sig på ämnen av gemensamt intresse för de deltagande organisationerna.
 - c) Multilaterala projekt enligt artikel 5.1 e, som syftar till att förbättra system för vuxenutbildning genom utarbetande och överföring av innovation och god praxis.
 - d) Tematiska nätverk för experter och organisationer enligt artikel 5.1 e, med namnet "Grundtvignätverk", som särskilt arbetar med
 - i) att utveckla vuxenutbildning inom det ämne, det ämnesområde eller den förvaltningsaspekt som de verkar inom,
 - ii) att ta fram, förbättra och sprida relevant god praxis och innovation,
 - iii) att tillhandahålla stöd till innehållet i andras projekt och partnerskap och att underlätta samverkan mellan sådana projekt och partnerskap,
 - iv) att främja utvecklingen av behovsanalys och kvalitets-säkring inom vuxenutbildning.

- e) Andra initiativ som syftar till att främja målen för programmet Grundtvig, enligt artikel 5.1 h ("Kompletterande åtgärder").

2. De operativa detaljerna för sådana insatser skall beslutas enligt förfarandet i artikel 10.2.

Artikel 31

Anslag till programmet Grundtvig

Minst 55 % av det anslag som tilldelas programmet Grundtvig skall användas till bidrag till rörlighet och partnerskap enligt artikel 30.1 a och 30.1 b.

KAPITEL V

Det övergripande programmet

Artikel 32

Mål för det övergripande programmet

1. Utöver de mål för programmet för livslångt lärande som anges i artikel 1 skall det övergripande programmet ha följande särskilda mål:
 - a) Att främja europeiskt samarbete på områden som omfattar två eller flera sektorsspecifika delprogram.
 - b) Att främja kvalitet och öppenhet i medlemsstaternas utbildningssystem.
2. Det övergripande programmet skall ha följande operativa mål:
 - a) Att stödja policyutvecklingen och samarbetet för livslångt lärande på europeisk nivå, särskilt inom ramen för Lissabonprocessen och arbetsprogrammet "Utbildning 2010" samt Bologna- och Köpenhamnsprocesserna och deras efterföljare.
 - b) Att se till att det finns tillräckligt med jämförbara data, statistiska uppgifter och analyser som policyutvecklingen för livslångt lärande kan bygga på samt att övervaka framstegen mot målen för livslångt lärande och fastställa områden som skall ägnas särskild uppmärksamhet.
 - c) Att främja språkinlärning och stödja språklig mångfald i medlemsstaterna.
 - d) Att stödja utarbetandet av nyskapande innehåll, tjänster, undervisningsmetoder och rutiner för livslångt lärande som bygger på IKT.
 - e) Att se till att resultaten av programmet för livslångt lärande erkänns, visas och genomförs i stor skala.

Artikel 33

Insatser inom ramen för det övergripande programmet

1. Följande insatser kan få stöd inom det centrala verksamhetsområdet policyarbete och innovation för livslångt lärande enligt artikel 3.2 a:

- a) Rörlighet för enskilda personer enligt artikel 5.1 a, inbegripet studiebesök för experter och tjänstemän som utses av nationella, regionala eller lokala myndigheter, för rektorer vid utbildningsanstalter och ansvariga för tjänster när det gäller studie- och yrkesvägledning och erkännande av arbetslivserfarenhet samt för arbetsmarknadens parter.
- b) Multilaterala projekt enligt artikel 5.1 e, som syftar till att förbereda och pröva policyförslag som utarbetats på gemenskapsnivå samt innovation för livslångt lärande.
- c) Multilaterala nätverk enligt artikel 5.1 e, bestående av experter och/eller institut som arbetar tillsammans i policyfrågor. Sådana nätverk kan omfatta
 - i) tematiska nätverk som arbetar med frågor som gäller innehållet i livslångt lärande eller metoder och policy i samband med livslångt lärande. Sådana nätverk kan observera, utbyta, kartlägga och analysera god praxis och nyskapande metoder samt föreslå bättre och bredare användning av sådana lösningar i alla medlemsstater,
 - ii) forum om strategiska frågor för livslångt lärande.
- d) Iakttagelser och analys av policy och system för livslångt lärande, enligt artikel 5.1 f, vilka får inbegripa
 - i) studier och jämförande forskning,
 - ii) utarbetande av indikatorer och statistiska undersökningar, inbegripet stöd till arbete som företas för livslångt lärande i samarbete med Eurostat,
 - iii) stöd till Eurydicenätverkets arbete samt bekostande av Eurydices europeiska enhet vilken inrättats av kommissionen.
- e) Insatser för att stödja tydlighet i och erkännande av kvalifikationer och meriter, inbegripet sådana som förvärvats genom icke-formellt och informellt lärande, information och vägledning om rörlighet i lärandesyfte, och samarbete inom kvalitetssäkring, enligt artikel 5.1 f, vilket får inbegripa
 - i) nätverk av organisationer som underlättar rörlighet och erkännande, exempelvis Euroguidance och

nationella informationscentrum för akademiskt erkännande (NARIC-centrum),

- ii) stöd till gränsöverskridande webbaserade tjänster, exempelvis Ploteus,
 - iii) verksamhet inom Europassinitiativet i enlighet med beslut nr 2241/2004/EG.
 - f) Övriga initiativ enligt artikel 5.1 h ("Kompletterande åtgärder"), inbegripet ömsesidigt lärande, som syftar till att främja målen i det centrala verksamhetsområdet som avses i artikel 3.2 a.
2. Följande insatser, vilka är avsedda att möta behov inom undervisning och lärande för mer än ett delprogramsområde, kan få bidrag inom det centrala verksamhetsområdet språkinläring som avses i artikel 3.2 b:
- a) Multilaterala projekt enligt artikel 5.1 e som bland annat syftar till
 - i) utarbetande av nya läromedel för språkstudier, inbegripet databaserade kurser, och verktyg för språktester,
 - ii) utarbetande av redskap och kurser för utbildning av språklärare, utbildare och övrig personal.
 - b) Multilaterala nätverk enligt artikel 5.1 e inom språkinläring och språklig mångfald.
 - c) Övriga initiativ som överensstämmer med målen för programmet för livslångt lärande, enligt artikel 5.1 h, inbegripet insatser för att göra språkinläring mer attraktiv via massmedier och/eller marknadsföring, PR- och informationskampanjer, samt konferenser, studier och utformning av statistiska indikatorer inom språkinläring och språklig mångfald.
3. Följande insatser, vilka är avsedda att möta behov inom undervisning och lärande för mer än ett delprogramsområde, kan få bidrag ur det centrala verksamhetsområdet IKT som avses i artikel 3.2 c:
- a) Multilaterala projekt enligt artikel 5.1 e, vilka syftar till att utforma och/eller sprida nyskapande metoder, innehåll, tjänster och miljöer.
 - b) Multilaterala nätverk enligt artikel 5.1 e för förmedling och utbyte av kunskap, erfarenheter och god praxis.
 - c) Övriga insatser som syftar till att förbättra policy och praxis för livslångt lärande, enligt vad som beskrivs i artikel 5.1 f, vilket kan inbegripa mekanismer för utvärdering, observa-

tion, benchmarking, förbättring av kvalitet och analys av tendenser inom teknik och undervisningsmetodik.

4. Följande insatser kan få bidrag inom det centrala verksamhetsområdet spridning som avses i artikel 3.2 d:

- a) Unilaterala och nationella projekt enligt i artikel 5.1 d.
- b) Multilaterala projekt enligt artikel 5.1 e och som bland annat syftar till att
 - i) stödja utnyttjande och genomförande av nyskapande produkter och processer,
 - ii) uppmuntra samarbete mellan projekt inom samma område,
 - iii) utarbeta god praxis vad gäller spridningsmetoder.
- c) Upprättande av referensmaterial enligt artikel 5.1 f, vilket kan omfatta insamling av relevanta statistiska uppgifter och studier inom området spridning, utnyttjande av resultat och utbyte av god praxis.

KAPITEL VI

Programmet Jean Monnet

Artikel 34

Tillträde till programmet Jean Monnet

Inom ramen för programmet för livslångt lärande skall programmet Jean Monnet rikta sig till följande målgrupper:

- a) Studenter och forskare inom europeisk integration i alla former av högre utbildning i och utanför gemenskapen.
- b) Högre utbildningsanstalter i och utanför gemenskapen som erkänns i deras egna länder.
- c) Lärare och övrig personal vid högre utbildningsanstalter.
- d) Sammanslutningar och företrädare för personer som berörs av utbildning i och utanför gemenskapen.
- e) Offentliga och privata organ som ansvarar för organisation och tillhandahållande av utbildning på lokal, regional och nationell nivå.
- f) Forskningscentrum och forskningsorgan i och utanför gemenskapen som ägnar sig åt frågor som rör europeisk integration.

Artikel 35

Mål för programmet Jean Monnet

1. Utöver de mål för programmet för livslångt lärande som anges i artikel 1 skall programmet Jean Monnet ha följande särskilda mål:

- a) Att stimulera undervisning, forskning och analys inom studier som gäller europeisk integration.
 - b) Att stödja förekomsten av tillräckligt många institutioner och sammanslutningar som är inriktade på frågor som rör europeisk integration och utbildning i ett europeiskt perspektiv.
2. Programmet Jean Monnet skall ha följande operativa mål:
- a) Att stimulera till högsta kvalitet i undervisning, forskning och analys inom studier som rör den europeiska integrationen vid högre utbildningsanstalter inom och utanför gemenskapen.
 - b) Att öka kunskapen och medvetenheten bland specialiserade forskare och bland europeiska medborgare i allmänhet om frågor som rör den europeiska integrationen.
 - c) Att stödja de viktigaste europeiska institutionerna som ägnar sig åt frågor som rör europeisk integration.
 - d) Att stödja förekomsten av europeiska sammanslutningar och institutioner av hög kvalitet som är verksamma inom utbildning.

Artikel 36

Insatser inom ramen för programmet Jean Monnet

1. Följande insatser kan få stöd inom det centrala verksamhetsområde som avses i artikel 3.3 a:

- a) Unilaterala och nationella projekt enligt artikel 5.1 d, vilka kan inbegripa
 - i) Jean Monnet-professurer, Jean Monnet-centrum och Jean Monnet-undervisningsmoduler,
 - ii) sammanslutningar av professorer, andra lärare vid högre utbildningsanstalter och forskare som specialiserar sig på frågor som rör den europeiska integrationen,
 - iii) stöd till unga forskare som specialiserar sig på studier om europeisk integration,
 - iv) informations- och forskningsverksamhet som gäller gemenskapen, i syfte att främja diskussion, analys och kunskap om den europeiska integrationsprocessen.

b) Multilaterala projekt och nätverk enligt artikel 5.1 e, vilket kan inbegripa bidrag till inrättande av multilaterala forskningsgrupper inom området europeisk integration.

2. Administrationsbidrag enligt artikel 5.1 g till vissa operativa och administrativa kostnader vid följande institut som har ett syfte av europeiskt intresse får beviljas inom det centrala verksamhetsområde som avses i artikel 3.3 b:

- a) College of Europe, Brygge och Natolin.
- b) Europeiska universitetsinstitutet, Florens.
- c) Europeiska institutet för offentlig förvaltning, Maastricht.
- d) Europeiska rättsakademin, Trier.
- e) Europeiska byrån för utveckling av undervisning för elever med behov av särskilt stöd, Middelfart.
- f) Internationella centrumet för Europautbildning, CIFE, Nice.

3. Inom det centrala verksamhetsområde som avses i artikel 3.3 c får administrationsbidrag enligt artikel 5.1 g beviljas till vissa operativa och administrativa kostnader vid europeiska institutioner eller sammanslutningar som är verksamma inom utbildning.

4. Bidrag får beviljas för varje år eller förlängas inom ett ramavtal om partnerskap med kommissionen.

Artikel 37

Anslag till programmet Jean Monnet

Minst 16 % av det anslag som tilldelas programmet Jean Monnet skall användas som bidrag till det centrala verksamhetsområde som avses i artikel 3.3 a, minst 65 % till det centrala verksamhetsområde som avses i artikel 3.3 b och minst 19 % till det centrala verksamhetsområde som avses i artikel 3.3 c.

AVDELNING III

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 38

Övergångsbestämmelser

1. Insatser som påbörjas senast den 31 december 2006 på grundval av beslut 1999/382/EG, beslut nr 253/2000/EG, beslut nr 2318/2003/EG, beslut nr 791/2004/EG eller beslut nr 2241/2004/EG skall förvaltas enligt bestämmelserna i de besluten, med det undantaget att de kommittéer som inrättats genom de besluten skall ersättas av den kommitté som inrättas genom artikel 10 i detta beslut.

2. I enlighet med artikel 18 i förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 kan anslag som motsvarar inkomster som avsatts för ett särskilt ändamål och kommer från återbetalning av belopp som betalats ut på felaktiga grunder enligt beslut 1999/382/EG, beslut nr 253/2000/EG, beslut nr 2318/2003/EG, beslut nr 791/2004/EG eller beslut nr 2241/2004/EG göras tillgängliga för programmet för livslångt lärande.

Artikel 39

Ikraftträdande

Detta beslut träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Utfärdat i Strasbourg den 15 november 2006.

På Europaparlamentets vägnar

J. BORRELL FONTELLES

Ordförande

På rådets vägnar

P. LEHTOMÄKI

Ordförande

BILAGA

ADMINISTRATIVA OCH FINANSIELLA BESTÄMMELSER

A. Administrativa bestämmelser

Följande förfaranden skall gälla för förslag och urval av insatser i programmet för livslångt lärande:

1. Förfarande via de nationella programkontoren

1.1 Förfarande 1

Följande insatser, vilka skall väljas ut av de berörda nationella programkontoren, skall förvaltas genom "förfarande 1 via de nationella programkontoren":

- a) Rörlighet för personer som deltar i livslångt lärande enligt artikel 5.1 a.
- b) Bilateral och multilateral partnerskap enligt artikel 5.1 b.
- c) Unilateral och nationella projekt enligt artikel 5.1 d, när dessa får bidrag enligt artikel 33.4 a.

Ansökningar om bidrag till dessa insatser skall skickas till de behöriga nationella programkontor som utses av medlemsstaterna enligt artikel 6.2 b. De nationella programkontoren skall göra urvalet och bevilja bidrag till de sökande som väljs ut enligt de allmänna riktlinjer som skall fastställas enligt artikel 9.1 c. De nationella programkontoren skall betala ut bidragen till mottagare i sina respektive medlemsstater. Varje partner i ett bilateralt eller multilateralt partnerskap skall få bidrag direkt från sitt eget nationella programkontor.

1.2 Förfarande 2

Följande insats, där urvalet görs av kommissionen, men utvärderings- och avtalsförfarandena sköts av de nationella programkontoren, skall förvaltas genom "förfarande 2 via de nationella programkontoren":

- Multilateral projekt enligt artikel 5.1 c.

Ansökningar om bidrag till denna insats skall skickas till det nationella programkontor som utses av projektsamordnarens medlemsstat enligt artikel 6.2 b. Det nationella programkontoret i projektsamordnarens medlemsstat skall bedöma ansökningarna och förelägga kommissionen en förteckning över förslag som det önskar godta. Kommissionen skall fatta sitt beslut på grundval av denna förteckning, varefter det nationella programkontoret skall bevilja ett lämpligt ekonomiskt bidrag till de utvalda sökandena, i enlighet med de allmänna riktlinjer som skall fastställas enligt artikel 9.1 c.

Innan det lämnar in förteckningen till kommissionen, skall det nationella programkontoret i det landet där projektet samordnas kontakta de nationella programkontoren för alla projektpartner. De nationella programkontoren skall betala ut bidragen till de utvalda projektsamordnarna i sina respektive medlemsstater, vilka kommer att ansvara för utbetalningen av bidragen till de partner som deltar i projektet.

2. Förfarande via kommissionen

Följande insatser, där projektförslag lämnas in till kommissionen och där kommissionen fattar beslut om urvalet, skall förvaltas genom "förfarande via kommissionen":

- a) Unilateral och nationella projekt enligt artikel 5.1 d, med undantag för de insatser som finansieras enligt artikel 33.4 a.
- b) Multilateral projekt och nätverk enligt artikel 5.1 e.

- c) Iakttagelser och analys av policy och system för livslångt lärande, upprättande av referensmaterial, inbegripet undersökningar, statistik, analyser och indikatorer, insatser för att stödja tydlighet i och erkännande av kvalifikationer och tidigare utbildning enligt artikel 5.1 f.
- d) Administrationsbidrag enligt artikel 5.1 g.
- e) Andra initiativ som syftar till att främja målen för programmet för livslångt lärande enligt artikel 5.1 h ("Kompletterande åtgärder").

Ansökningar om bidrag till dessa insatser skall skickas till kommissionen, som skall göra urvalet och bevilja bidrag till sökandena enligt de allmänna riktlinjer som skall fastställas enligt artikel 9.1 c.

B. Finansiella bestämmelser

Kommissionen skall se till att de finansiella och administrativa krav som åläggs mottagarna av bidrag ur programmet för livslångt lärande står i proportion till bidragets storlek. I synnerhet skall kommissionen se till att de finansiella bestämmelser och de krav för ansökning och rapportering som gäller rörlighet för enskilda personer och partnerskap förblir användarvänliga och tillräckligt enkla, så att de inte begränsar tillträdet för mindre gynnade individer och de institutioner eller organisationer som arbetar med dem.

I synnerhet skall kommissionen förse de nationella programkontoren med kriterier som de skall följa vid förfaranden för urval och bidragsbeviljande samt när det gäller system för avtal och utbetalning/revision, för de medel som de förvaltar. I dessa kriterier skall det tas hänsyn till storleken på bidragen, och om bidragen understiger 25 000 EUR skall det finnas förenklade system i alla skeden där sökande eller bidragsmottagare är inblandade. Kriterierna skall göra det möjligt för de nationella programkontoren att fastställa och begränsa de detaljerade uppgifter som begärs av bidragssökande och att utfärda avtal efter det att bidrag beviljats enligt ett förenklat förfarande, där endast följande element ingår:

- De avtalsslutande parterna.
- Avtalets giltighetstid, som skall vara perioden för stödberättigande utgifter.
- Det högsta beviljade bidragsbeloppet.
- En sammanfattande beskrivning av den verksamhet det gäller.
- Krav på rapportering och tillgång till revision.

Dessa kriterier skall också göra det möjligt för de nationella programkontoren att tillåta att medfinansiering från mottagare kan ske i form av bidrag in natura. Det skall kunna verifieras att dessa faktiskt lämnas, men de behöver inte utvärderas finansiellt.

1. Insatser som förvaltas genom förfarande via de nationella programkontoren
 - 1.1 Gemenskapens medel, som är avsedda som finansiellt stöd för de insatser som skall förvaltas genom förfarandet via de nationella programkontoren i enlighet med avsnitt A punkt 1.1 i denna bilaga, skall fördelas mellan medlemsstaterna enligt regler som fastställs av kommissionen i enlighet med artikel 10.2, vilka kan inbegripa följande:
 - a) Ett minimibelopp som tilldelas varje medlemsstat, vilket skall fastställas i enlighet med tillgängliga budgetmedel för insatsen i fråga.
 - b) Återstoden skall fördelas mellan medlemsstaterna på grundval av
 - i) det sammanlagda antalet i varje medlemsstat av
 - elever och lärare inom skolutbildningen för skolpartnerskap och rörlighet i programmet Comenius enligt artikel 18.1 a och 18.1 b,
 - studenter och/eller utexaminerade vid högre utbildningsanstalter för studentutbyte och intensiva insatser inom programmet Erasmus enligt artikel 22.1 a i och 22.1 a iv,

- lärare vid högre utbildningsanstalter för rörlighet för lärare och för andra insatser för personal inom programmet Erasmus enligt artikel 22.1 a ii och 22.1 a iii,
 - invånare totalt och antal personer i åldern 15-35 år i förhållande till den sammanlagda befolkningen, för insatser som gäller rörlighet, partnerskap och multilaterala projekt inom programmet Leonardo da Vinci enligt artikel 26.1 a, 26.1 b och 26.1 c,
 - vuxna, för rörlighet och partnerskap inom programmet Grundtvig enligt artikel 30.1 a och 30.1 b,
- ii) skillnaderna i levnadskostnader mellan medlemsstaterna,
 - iii) avståndet mellan huvudstäderna i varje medlemsstat,
 - iv) nivån på efterfrågan på och/eller deltagande i den berörda insatsen i varje medlemsstat.
- 1.2 Dessa regler bör så långt möjligt vara neutrala i förhållande till de olika utbildningssystemen i medlemsstaterna.
- 1.3 De gemenskapsmedel som fördelas på detta sätt skall förvaltas av de nationella programkontor som skall inrättas enligt artikel 6.2 b.
- 1.4 Kommissionen skall i samarbete med medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att främja jämvikt i deltagandet på gemenskapsnivå och nationell nivå, liksom, i förekommande fall, på regional nivå och mellan olika ämnesområden. Den andel som anslås till dessa åtgärder får inte överstiga 5 % av de årliga anslagen för finansiering av åtgärderna i fråga.
2. Mottagare
- De institutioner som finns förtecknade i artikel 36.2 i detta beslut utses härmed till bidragsmottagare inom programmet för livslångt lärande, i enlighet med artikel 168 i förordning (EG, Euratom) nr 2342/2002.
- De nationella enheter som utgör NARIC-nätverket, Eurydicenätverket, Euroguidancenätverket, de nationella stödtjänsterna för e-vänskolekontakter och de nationella centrumen för Europass fungerar som organ för att genomföra programmet på nationell nivå, i enlighet med bestämmelserna i artikel 54.2 c i förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 och artikel 38 i förordning (EG, Euratom) nr 2342/2002.
3. Kategorier bidragsmottagare
- I enlighet med artikel 114.1 i förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 får bidrag beviljas till juridiska personer eller fysiska personer. För fysiska personer får de utgå i form av stipendier.
4. Schablonbidrag, enhetskostnadstariffer samt pris
- Schablonbidrag och/eller enhetskostnadstariffer, enligt vad som föreskrivs i artikel 181.1 i förordning (EG, Euratom) nr 2342/2002, får användas för de insatser som avses i artikel 5.
- Schablonbidrag får användas upp till högst 25 000 EUR per bidrag. De får kombineras med högst 100 000 EUR och/eller användas tillsammans med enhetskostnadstariffer.
- Kommissionen får besluta angående prisutdelning i samband med verksamhet som genomförs inom ramen för programmet för livslångt lärande.
5. Upphandling
- Om genomförandet av en insats som får stöd enligt programmet för livslångt lärande kräver att mottagaren tillämpar ett upphandlingsförfarande, skall förfarandena för upphandlingar för låga belopp enligt artikel 129 i förordning (EG, Euratom) nr 2342/2002 tillämpas.

6. Partnerskapsavtal

Om insatser enligt programmet för livslångt lärande får stöd genom ramöverenskommelser om partnerskap i enlighet med artikel 163 i förordning (EG, Euratom) nr 2342/2002, får sådana partnerskap utväljas och finansieras under en fyraårsperiod efter ett förenklat förlängningsförfarande.

7. Offentliga institutioner eller organisationer som erbjuder möjligheter till lärande

Alla skolor och högre utbildningsanstalter som specificeras av medlemsstaterna och alla institutioner eller organisationer som erbjuder möjligheter till lärande och som har fått mer än 50 % av sina årliga anslag från offentliga källor under de senaste två åren eller som kontrolleras av offentliga organ eller deras företrädare skall av kommissionen anses ha den nödvändiga ekonomiska, professionella och administrativa kapaciteten, tillsammans med den nödvändiga ekonomiska stabiliteten, att genomföra projekt inom programmet för livslångt lärande; de skall inte behöva lägga fram ytterligare dokumentation för att bevisa detta. Sådana institutioner eller organisationer får undantas från revisionskraven enligt artikel 173.4 i förordning (EG, Euratom) nr 2342/2002.

8. Organ som verkar för mål av allmänt europeiskt intresse

Där administrationsbidrag beviljas ur programmet för livslångt lärande till organ som arbetar för mål av allmänt europeiskt intresse enligt definitionen i artikel 162 i förordning (EG, Euratom) nr 2342/2002, skall, vid förnyelse, principen om successiv nedtrappning enligt artikel 113.2 i förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 inte tillämpas på dessa.

9. De sökandes yrkesmeriter och kvalifikationer

Kommissionen får besluta i enlighet med artikel 176.2 i förordning (EG, Euratom) nr 2342/2002 att specificerade kategorier bidragsmottagare har de nödvändiga yrkesmeriterna och kvalifikationerna för att fullgöra den föreslagna insatsen eller arbetsprogrammet.

10. Deltagande av partner från tredjeländer

Partner från tredjeländer får delta i multilaterala projekt, nätverk eller partnerskap enligt villkoren i artikel 14.2 enligt kommissionens eller det berörda nationella programkontorets skönsmässiga bedömning. Beslutet om stöd till sådana partner skall grunda sig på den grad av mervärde på europeisk nivå som deras deltagande i projektet, nätverket eller partnerskapet i fråga kan leda till.

11. Minsta belopp

Med förbehåll för artikel 14 i detta beslut skall de minsta belopp som skall tilldelas sektorsprogrammen i förhållande till den finansiella ramen som fastställs i den artikeln utgöra

Comenius 13 %

Erasmus 40 %

Leonardo da Vinci 25 %

Grundtvig 4 %

12. Nationella programkontor

Bidrag från gemenskapen skall tillhandahållas för att stödja verksamheten vid de nationella programkontor som inrättas eller utses av medlemsstaterna i enlighet med artikel 6.2 b.

I enlighet med artikel 38.1 i förordning (EG, Euratom) nr 2342/2002 får det nationella programkontorets uppgifter i de tredjeländer som deltar i programmet för livslångt lärande enligt artikel 7.1 i detta beslut utföras av offentliga organ eller privata organ som har ett uppdrag i allmänhetens tjänst och som styrs av lagen i landet i fråga.

I enlighet med proportionalitetsprincipen skall kraven på certifiering och rapportering hållas på en lämplig nödvändig miniminivå.

13. Tekniskt stöd

Finansieringsramen för programmet för livslångt lärande får även täcka utgifter i samband med förberedelser, övervakning, kontroller, revision och utvärdering som är direkt nödvändiga för genomförandet av programmet och för att uppnå dess mål. Dessa kan i synnerhet inbegripa studier, möten, informationskampanjer, publikationer, utgifter för datanätverk för informationsutbyte samt alla andra utgifter för sådant tekniskt och administrativt stöd som kommissionen kan behöva anlita för programmets genomförande.

14. Bestämmelser om bedrägeribekämpning

Kommissionens beslut enligt artikel 9, avtal och överenskommelser som grundas på dem samt avtal med deltagande tredjeländer skall särskilt innehålla bestämmelser om tillsyn och finansiell kontroll genomförda av kommissionen (eller någon av denna bemyndigad företrädare, inbegripet Europeiska byrån för bedrägeribekämpning [OLAF]), samt revision utförd av revisionsrätten, om nödvändigt på plats. Sådana kontroller får utföras tillsammans med de nationella programkontoren samt vid behov med bidragsmottagarna.

Mottagarna av administrationsbidrag skall under fem år efter den sista utbetalningen ge kommissionen tillgång till alla verifikationer, inbegripet den granskade årsredovisningen, beträffande utgifter som uppkommit under det år bidraget betalats. Bidragsmottagaren skall vid behov se till att de verifikationer som finns hos samarbetspartner eller medlemmar ställs till kommissionens förfogande.

Kommissionen får via sina egna anställda eller någon annan behörig organisation den utsett utföra en granskning av hur bidraget använts. Granskningen får utföras under hela avtalets löptid samt under fem år efter dagen för utbetalning av den sista bidragsdelen. I förekommande fall kan granskningen leda till att kommissionen beslutar om att kräva tillbaka medel.

Kommissionens personal och extern personal med fullmakt från kommissionen skall ges lämpligt tillträde till mottagarens kontorslokaler och till alla uppgifter, även i elektronisk form, som behövs för att utföra granskningen korrekt.

Revisionsrätten och Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF) skall ha samma rättigheter som kommissionen, särskilt när det gäller tillträde.

Dessutom får kommissionen utföra kontroller och inspektioner på plats avseende programmet för livslångt lärande enligt rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 av den 11 november 1996 om de kontroller och inspektioner på platsen som kommissionen utför för att skydda Europeiska gemenskapernas finansiella intressen mot bedrägerier och andra oegentligheter ⁽¹⁾.

För gemenskapsinsatser som finansieras enligt detta beslut skall med begreppet "oegentlighet" i artikel 1.2 i rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 av den 18 december 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen ⁽²⁾ avses varje överträdelse av en bestämmelse i gemenskapsrätten eller åsidosättande av en avtalsenlig förpliktelse som är följden av en ekonomisk aktörs handling eller underlåtenhet och som har lett till eller skulle kunna leda till skada för Europeiska gemenskapernas allmänna budget eller budgetar som de förvaltar, genom en otillbörlig utgift.

⁽¹⁾ EGT L 292, 15.11.1996, s. 2.

⁽²⁾ EGT L 312, 23.12.1995, s. 1.